

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القلم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولانور

درج ابدلن آثار اعاده اولانور

دبير، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياستنامه، د باظافه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئونه اسلاميه د به بحث ايد و هفته ده بر نشر از انور.

آبونه بدلى

سنه لکى التى آيلنى

ممالك عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵	غروش
روسیه	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالك اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

صاحب و مؤسسلرى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قيرله دن مقوا بورو ايله گوندريليرسه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

در دنجى جلد

۱۹ شهبان ۳۲۸ پنجشنبه ۱۲ اغستوس ۳۲۶

عدد : ۱۰۳

« عثمانی و انگلیز مناسباتی حقنده »

الیوم عثمانی و انگلیز مناسباتنده موجودیتی انگلیز جرائد مهمه سنک نشریاتیه انگلیزسیاسیون معتبره سنک اقوالندن آکلاشیلان نقصانی مخادنت هیچ شبهه یوقدرکه بزم کنندی خطای تدبیرمزدن ایلری کلیور . سویس قنالنده ، بحر احمرده ، بصره کورفرزنده منافع عظیمیه وامورتجاریه وسیاسیه جه ممالک عثمانیهده حالا بر موقع ممتازه مالک بولنان ونفوذ خلافتده کی اهمیتی لایقیه تدقیقایلین و یوزمیلیون قدر اهل اسلامه حکم ایدن انگلتره البته والبت دولت عثمانیه ایله حسن مناسباتی ترجیح ایلر . بناء علیه بزم ایچون بویه بر حسن مناسبتدن استفاده انجق انگلتره افکارعمومیه سنک وجوه تمایلیه سنده کی دقایق ایله انگلیز سیاست شرقیه سنده تعقیب اولنان مسالکی غوامضیه ادراکه متوقفدر . سنه لرجه شرقده طولاشمش و برمدتن بری استانبولده اک مهم بر انگلیز غزته سنک مخابرلکنی اجرا ایلکده بولنش اولان بر دوستم اخیراً برای صله انگلتره یه کلشیدی . کنسلییه اولان ملاقاتم صرمسنده « انگلتره افکارعمومیه سنک وانگلتره دولتی طرفندن امور شرقیهده ملتزم مسالکک حکومت عثمانیه طرفندن طوغریجه تلقی ایدلیدیکی » ادعا اولندی . و بو خصوصده ایقظاطده بولنقلم توصیه ایدلیدی . او بابده سرد ایده ییله حکم مطالعاتک هر نه حکمته مبنی ایسه مقام عائدسنجه ضدی اجرا اولنه جقنی آکلاتدقندن صوکره مشروطیتک طلوعندن بری بر خبی صحایف جرائد ایله وطنداشلمه انگلیزلر وانگلتره مسالک شرقیه سی حقنده بیلدیکی می ایضاحدن خالی قالمدیغی سویلدم .

معلومدرکه دور مشروطیتک کشادینه قدر انگلتره ایله اولان مناسباتمز موجب مرضی برحاله جریان ایتهمشیدی . او مناسباتده کی نقصانی آثار مخادنت روسیه ایله صوک محاربه مزدن برمدت اول وقوعه کلکه باشلامش ایدی . دولت عثمانیه نك اوزمانلر بالقانلرده دوچار اوله کلدیکی مشکلاتک مهالکنی تخفیف ایچون متوفی لورد بیقوانسفیلد خبی اوغراشمش و افکار عامه یی خیلیدن خبیله ترکار لهنده اداره یه موفق اولمشیدی . فقط بوکا مقابلی روسیه نفوذی اروپای غربیهده و علی الخصوص انگلترهده اجرای فعالیت باشلامش و روسیه دیپلوماسیسی « شرق خرسیتیانلری حقنده ترك مظالمی » وسیله سنی اس مسالک اتحاد ایدرك دولت عثمانیه نك بقاسنه و علی الموم عثمانی مسلمانلری نك سلامتته غایت مضر بر جریان وجوده کتورمش ایدی . بو خصوصده روسیه نك انگلترهده وسائط رسمیه و غیر رسمیه ایله اجرا ایلدیکی تدابیر حقیقتاً شایان حیرت دینه جک درجهده ماهرانه ایدی .

اوزمانلر روسلر انگلتره رجال سیاسیه سنندن بر خبی مهم ذواتی کنندی . لاحتظه سیاسیلرینی حسن تاقی به ییل ایتدیردکلری کی علمادن ، شعرا دن ، رهبا دن صاحب نفوذ بر جوق کیمسه لری کنندی طرفلرینه جذب ایتدیلر ، وسائط تحریر و خطابتله اکتفا ایلوب

اهل صنعتدن بعض رساملره کویا ترکارک شرق خرسیتیانلری حقنده کی اشکنجه و افعال قلیله لرینی کوسترلر لواج مخیله تصویر ایتدیرمکه و تیاترولرده قاجع و یا حقارت آمیز موضوعلر اویناتدیرمغه چالیشه رق خلقی ترکار علیهنده تزئید عداوته سوق ایلشیلر ایدی . انگلترهده مقیم (مادام نوویقوف) نامنده فطانت سیاسییه صاحبه سی بر قادین باشده متوفی غلادستون اولق اوزره بر جوق رجال دولتی ترکار علیهنده تحریکه چالیشمش ایدی . حتی « مادام نوویقوفک غرب عالم سیاسیتنده روسلر ایچون ایندیکی خدمتلر یوز بیک قزاق عسکرینک محاربهده کوستردکلری یرارقلردن بویو کدر » سوزی بوبابده مثال صورتنده ذکر ایدیلور اولمشیدی . اوزمانلر طرف دولت عثمانیه دن ترکار - دها طوغریسی عثمانی مسلمانلری - علیهنده وقوعه کلکده اولان بومضر جریانلرک اوکنی آلق و یا ضدینه جریانلر احداث ایلک ایچون توسیل اولنان تدابیر هیچ برانتظام ووقوفه ، هیچ بر اقتدار وثباته مستند اوله مامغله عقیم قالب کیتمشدر .

عثمانی وروس محاربه سنک صوکلرنده و علی الخصوص قبریس مقاوله نامه سنک عقبنده انگلترهده ترکار ایچون تکرار بر توجه اثری کورلمکه باشلامش ایدیهده بوده وقار سیاسینی متساویاً صیانته مقتدر ایکی دولتک مخادنتی صورتنده ظهور ایلوب حامی وحمی شکلنده ظهور ایلشیدی . بیلدیز دور حکومتک سوء تدابیرندن طولایی وطنه عارض اولان تشوش ایله نفوذ و قدرت حکومت طاری اولان نقایصدن طولایی بالاخره انگلترهده بزه قارشی ابراز مصافات ایدلک شوویه طورسون هر فرصت دوشدکجه شدتلی بغض و نفرت آناری کوستریله کلشیدی . غیر منتظر ظن ایدلیدیکی حالده مشروطیتک وضعنه موفقیت حاصل اولیو یرمسی اوزرینه انگلترهده بر ترك طرفدارلیدر باشلادی . وطنمزک قانسز انقلابی آلقیشلاندی . جرائد معتبره صحایفی مشروطیت عثمانیه نك تمئی بقاسی حقنده او یله مقالات دوستانه یی حاوی ایدی که انسان بونلرک عثمانی ارباب تحریری طرفندن یازلدقلرینه ذاهب اوله بیلوردی . ترکیه حقنده کی بوتحول مسالک یعنی اولکی بغض و نفرتک تمامیه برطرف ایدلسیله یکیدن برمسالک مودت وضعنه سبب نه کامل پاشانک افراطلی انگلیز طرفدارانی یایمسی نه ده فلان وفلانک دیپلوماسی طاسلاقلمی کوسترمسی نه ده بعض کسه لرک عاداتا تذلیل وقار ملیت ایدرجه سنه استاسیونلرده ، فلانلرده اللرنده انگلیز بایراغی اولدینی حالده « یاشاسون انگلیزلر » ده حایقمرلری ایدی . الحاصل انگلیز دوستلنک تکرار ظهوره کلسنده کی کرامتی کنده مزه مال ایده میز . دور بینلکلری معلوم اولان نکلیز رجالی بو دوستلنی کنیدیلکلرندن تأسیس ایلدیلر . زیرا شرق قریبک تجدد احوالی آنی اقتضا ایتدی . یوقسه ایش بزه قالسه ایدی بودوستلقدن استفاده جدیدنک طریقلرینی بیلمدیکمزی دها مبادی مشروطیتده کوسترلر ایدک . آوستریانک بوسنه وهرسکی الحاق ایتسیله اوزمان آچش اولدینی ابواب مشکلات اوکنده باب عالی عاجز و حیران قالمش ایدی . آوستریایه قارشی صاححاً مدافعه حقوقک برواسطه سی بولندیغنی

وبناء علیه بوسبوتون مایوس اولوبده دریای حیرته طامغه محل اولدیغنی وطنداشلیینه اوصردده توصیه ایدن ایلک محرر شو سطرلری یازان عاجزدر. آرتق قوللانمدیغ بر « نام مستعار » اولدیغنی ایچون شمعی علناً سویلیورم. « خراسانی » اسم مستعاری آلتنده یازدیغ مقالاتدن اولق اوزره مبادی مشروطیتده یومی صورتده دخی انتشار ایتیش اولان « ثروت فنون » غزته سنده آوستریانک حقوق شکسانه معامله غیر منتظره سنه ک مؤثر بر مقابله آوستریا تجارتنه قارشى جدی واطرافلی بر « بویقوتاز » یاغق اولدیغنی توصیه ایلدیکم زمان بویقوتاز سببیه دولتی مشکلات خارجیه ده دوچار اوله بیلمسی احتمالی ده دوشونمش و فقط از زمان انکیز مخادنت سیاسیه سنده کی کریتی یقیندن حس ایلدیکم ایچون او مشکلات ملحوظه قارشو انکیزه دن مظاهرت معنویه کوره جکئی ده محقق ظن ایتیش ایدم. صوکره کی حادثات بمظاهرت معنویه نک حصولی جمله مزه کوستردی. آوستریانک کندی صوچنی قاله آلیوبده بزی صوچلی چیقصارمق ایچون وقوع بولمش اولان تعریضلری، تهدیدلری انکیزه مظاهرتدن طولای حکمسز قالدی؛ دولت عثمانیه دخی حقوق حکمرانیسنه قارشى وقوع بولمش اولان تعرضدن طولای هیچ دکلسه ایکی بوچق میلیون لیرا قدر تضمینات قوپارم بیلدی.

دول کیره غربدن بعضارینک شرق ملتلری حقنده پکده نیات حقشناسانه بسلمدکرینی وعلی الخصوص ام اسلامییه حقنده تااهل صلیب دورلردن توارث ایده گلش بر نوع حس غرض ایله متحرک اولدقلرینی بیلورز، چوق کره تنقیده ایدرز. بوعاجز غربک مشرق اسلام حقنده کی اومسک بدخواهانه سنی اک شدتله تنقید ایدن شرقلردن بریسییم. فقط او مسک بدخواهانه و غیر منصفانه نک شو عصر تتمدنه بیله وقت بوقت آناری ظهور ایلسنه میدان ویرمه مک اوزره تدابیر معقولیه توسل ایتدیکمزدن ویا ایده مدیکمزدن طولای برارده کندی آنار عملمزی تخطئه ایدر ایسه ک فنا اولماز. هر درد مزه دوایی خارجک کوندر مسنه انتظار ایلملی. بوکون ممالک عثمانیه ده اولان منافی عادتا کندیسی ایچون مسئله حیات وممات دینه جک قدر عظیم ومهم دخی بوانسه انکیزه قالقوبده قریم محاربه سنده یا بدیغنی یاپه ماز. کذلک شرق قریبده کی منافی نه قدر آرتارسه آرتسون آلمانیا دولتی دولت عثمانیه به بشقه طرفدن کله بیله جک تعرض فعلی به قارشى سلاحله لهمزده مداخله به کیریشمز.

مثلا بوکون انکیزه ایله فرانسه ویا فرانسه ایله آلمانیا ویا آلمانیا ایله انکیزه آردسنده کی روابط مالیه، تجاریه، صناعیه، علمیه، و فنیه وسائر اوقدر آرتمش، اوقدر آرتمشدرکه بودولتلردن هیچ بریسی شرقده منفعتلرینک تعارضندن طولای قطعیاً مصادمه یی کوزه آلدیره مازلر. بالفرض بو تعارض منافع بر بحران مدهش حاله کله بیله عاقبت بر طریق تسویه بولور. الحاصل اوزلاشه بیلورلر؛ مدینتک غربه تأمین ایلدیکی استراحت و آسایش عامه یی بوزمازلر، و محصولات مادیه ومعنویه تمدنی تخریب ایلیمه مزلر. بزده مناسبات دولیه اوزرینه ملاحظات سرد ایدلر عالمه کولنج اولورلر. شو طرفه، بوجهته میل ایتک ایستیه جک

ایسه ک آنک ده فرصتی کله بیلور. اصل بزه الزم اولان مسک هر طرفی ای قوللانمغه چالیشمق وهر طرفدن حقوق ووقار ملیزمه رعایت جذب ایده بیلدکدر. بو طریق صوابی تعقیبده شاشقینلق کوسترمیه لم. عالمی کندیزدن صوغوتدیره جق افعالمز وقوع بولوب کیدرسه وای بزم حالمز. مملکتیمزک هر طرفده یینه بکزیلمیه جک حالمز وقوعه ککده اولدیغنه دائر اوروپای غربیه متصل خبرلر کایور. بونلرک کافه سی دخی مصنوع وغرضکارانه اوله ماز. بو حالمز دوام ایدرسه اک ضمیمی دوستلرده دشمن اولورلر.

خلیل خالد

لونده

صراط مستقیم. — امضالریله مقاله یازانه محرر لیمزه هرف اصلی عالم اسلمک مدافع منافی اولور شرطید؛ سربستی افکار ومطالبات تأمین اولونمشدر. بناء علیه محرر لیمز آراسنده، هر هانکی بر مسألله عالم مختلف افکار اوله بیلور. رساله، آنجی کندی نامه یازیلشمه مقاله لرده تمامه مسؤلدر.

مکاتیب

تیه دلندن:

تمیز و تقدیره قدرتیاب اوله بیلدیکم زماندنبری ملت ومملکتیمک فلاکت وسعادتتی دوشونور بو خصوصده اک اساسلی نقاطی تشریحه چالیشیر اولدیغ ایچین حیات وظیفه ده داخل اولدیغ شو زمانده میدان حله عرض ایدمش اولان بر احتیاج اساسی به نظر دقتکزی جلب ایتک، مشاهداتی عرض ایتک ایسترم.

عرض ایده جکم مسألله بندن زیاده علاقه دار اولوب بندن زیاده دوشوندیککیزده امنیت اولدیغ ایچین سوزلریمی براز زائد عرایتمکله برابر موقع اعتبارله اولان مشاهداتیمک سزجه ده فائده بخش اوله جفی مطالعه سیله بروجه زیر عرضه مجاسرت اینرم:

۱ — مملکتیمزک مکاتب ابتدائیه معلمینه شدت احتیاجی درکاردر. بونلری دارالمعلمینلرله تدارک ایتک ممکن دکدر. بو قدر فدا کارانه، تشویقاته رغماً یانیه دارالمعلمینه آنجق یدی طلبه طویلانه بیلیمش. اونلرده یا مکتب تحصیلنده موفق اوله میه جغنی آکلایوب اعدادی یی ترک ایتک مجبور اولانلردن ویا برایکی سنه مدرسه ده بولندقدن برقاج سنه ده کوینده طولاشدقدن صکره برایشه یارامیه جغنی کس دیروب کلنلردندر. عاجز مکتب ایچندن چیقیورم...

کچن سنه حقیقه یالکیز بر طلبه چیقمشدر؛ بوسنه وکله جک سنه چیقمیه جق. دهاکله جک سنه ایسه اوچ درت دانه چیقه بیله جکدر. ولایتک یدیوزدن زیاده معلمه احتیاجی واردر. هر ولایتک آز چوق فرقلره عینی حالده بولدیغنه شبهه یوقدر. کچن سنه برقاج مکتب آچغه معارف بودجه سی مساعد ایکن معلم بولنه مدیفتدن آچیه مامشدر. درتیوز غروش معاشله اعدادی ماذونلرینه تکلیف ایدلیدیکی حالده بر طالب بیله ظهور